

Глущенко Андрій Миколайович
докторант
Академія праці, соціальних відносин і туризму
Glushchenko Andrii
Doctoral Student
Academy of Labor, Social Relations and Tourism
ORCID: 0000-0002-1897-4837

DOI: 10.25313/2520-2294-2024-8-10224

«ЗЕЛЕНА» ЕКОНОМІКА І СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЙ

GREEN ECONOMY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A COMPARATIVE ANALYSIS OF CONCEPTS

Анотація. Вступ. У сучасному світі концепції «зеленої» економіки та сталого розвитку стають дедалі актуальнішими. Обидві концепції спрямовані на покращення екологічної ситуації і соціального добробуту, проте їхні підходи та акценти мають важливі відмінності.

Сталий розвиток базується на ідеї інтеграції економічних, соціальних і екологічних аспектів у процеси розвитку, з метою задоволення потреб нинішнього покоління без шкоди для можливостей майбутніх поколінь. Це широке поняття, яке включає в себе економічну ефективність, соціальну справедливість і екологічну стійкість. Основний акцент робиться на трьох китах: економічному зростанні, соціальному розвитку і охороні довкілля. Сталий розвиток охоплює широкий спектр тем, таких як бідність, освіта, гендерна рівність і зміна клімату, і прагне забезпечити гармонійний розвиток цих аспектів одночасно.

Мета. Метою статті є аналіз спільних особливостей та розбіжностей концепції «зеленої» економіки та концепції сталого розвитку.

Матеріали і методи. Аналіз джерельної бази, в якій висвітлюється сутність концепції «зеленої» економіки та концепції сталого розвитку; порівняльний аналіз цих двох підходів.

Результати. «Зелена» економіка є специфічним підходом, що акцентує увагу на екологічних аспектах економічного розвитку. Ця концепція визначається як економічна система, що зменшує ризики для навколишнього середовища і сприяє сталому розвитку шляхом раціонального використання природних ресурсів. Основні принципи «зеленої» економіки включають зменшення викидів парникових газів, ефективне використання ресурсів, переробку відходів і просування інноваційних технологій, які мінімізують негативний вплив на екологію. «Зелена» економіка акцентує на економічних вигодах від екологічних інвестицій і технологій, що ведуть до зростання зайнятості і підвищення конкурентоспроможності.

Порівнюючи ці концепції, можна відзначити, що сталий розвиток має більш широкий і комплексний підхід, тоді як «зелена» економіка фокусується безпосередньо на екологічних аспектах економічної діяльності. Сталий розвиток включає соціальні та економічні цілі, такі як покращення умов життя, забезпечення рівних можливостей і боротьба з бідністю, тоді як «зелена» економіка концентрується на переході до екологічно чистих технологій і зменшенні екологічного сліду.

Обидві концепції є взаємодоповнюючими і можуть бути інтегровані для досягнення спільних цілей. Застосування «зеленої» економіки може бути частиною ширшої стратегії сталого розвитку, забезпечуючи екологічну основу для економічного і соціального прогресу. Таким чином, у їхньому поєднанні лежить потенціал для створення гармонійного і стійкого майбутнього.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з розширенням аналізу національних і регіональних стратегій переходу до зеленої економіки, дослідженням впливу конкретних економічних політик на досягнення цілей сталого розвитку, а також вивченням взаємозв'язків між зеленою економікою і соціальною справедливістю. Особливу увагу слід приділити оцінці ефективності зеленої економіки в контексті глобальних економічних викликів, таких як зміна клімату та зростання нерівності, а також дослідженню нових інструментів фінансування сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, екологія, економіка, зелена економіка, ефективність, ефективне природокористування.

Summary. Introduction. In today's world, the concepts of «green» economy and sustainable development are becoming more and more relevant. Both concepts are aimed at improving the environmental situation and social well-being, but their approaches and emphases have important differences.

Sustainable development is based on the idea of integrating economic, social and environmental aspects into development processes, with the aim of meeting the needs of the present generation without compromising the opportunities of future generations. This is a broad concept that includes economic efficiency, social justice and environmental sustainability. The main emphasis is on three pillars: economic growth, social development and environmental protection. Sustainable development covers a wide range of topics, such as poverty, education, gender equality and climate change, and seeks to ensure the harmonious development of these aspects simultaneously.

Goal. The purpose of the article is to analyze the common features and differences between the concept of «green» economy and the concept of sustainable development.

Materials and methods. Analysis of the source base, which highlights the essence of the concept of «green» economy and the concept of sustainable development; comparative analysis of these two approaches.

The results. «Green» economy is a specific approach that emphasizes the ecological aspects of economic development. This concept is defined as an economic system that reduces risks to the environment and promotes sustainable development through the rational use of natural resources. The main principles of the «green» economy include the reduction of greenhouse gas emissions, efficient use of resources, recycling of waste and the promotion of innovative technologies that minimize the negative impact on the environment. A «green» economy emphasizes economic benefits from environmental investments and technologies that lead to increased employment and increased competitiveness.

Comparing these concepts, it can be noted that sustainable development has a broader and more comprehensive approach, while the «green» economy focuses directly on the environmental aspects of economic activity. Sustainable development includes social and economic goals such as improving living conditions, ensuring equal opportunities and fighting poverty, while a green economy focuses on the transition to environmentally friendly technologies and reducing the ecological footprint.

Both concepts are complementary and can be integrated to achieve common goals. The application of a «green» economy can be part of a broader strategy of sustainable development, providing an ecological basis for economic and social progress. Thus, their combination has the potential to create a harmonious and sustainable future.

Prospects. Prospects for further research may be related to the expansion of the analysis of national and regional strategies for the transition to a green economy, the study of the impact of specific economic policies on achieving the goals of sustainable development, as well as the study of the relationship between the green economy and social justice. Special attention should be paid to assessing the effectiveness of the green economy in the context of global economic challenges, such as climate change and rising inequality, as well as exploring new instruments for financing sustainable development.

Key words: sustainable development, ecology, economy, green economy, efficiency, effective use of nature.

Постановка проблеми. Ефективне природокористування є фундаментальним аспектом сталого розвитку та ключовим фактором у забезпеченні довгострокового балансу між економічним зростанням та екологічною стійкістю. Воно передбачає раціональне використання природних ресурсів, мінімізацію негативного впливу на довкілля та збереження екосистем для майбутніх поколінь.

У контексті глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату та втрата біорізноманіття, ефективне природокористування набуває критичного значення. Воно сприяє зниженню антропогенного навантаження на природні системи, забезпечуючи їх здатність до самовідновлення та підтримки екологічного балансу.

Економічно, ефективне природокористування стимулює інновації, сприяє розвитку ефективних технологій та створює нові можливості для «зеленого» зростання. Соціально, воно забезпечує справедливий доступ до природних ресурсів та еко-системних послуг, підвищуючи якість життя населення.

Імплементация принципів ефективного природокористування вимагає комплексного підходу, що включає нормативно-правове регулювання, економічні стимули, технологічні інновації та підвищення екологічної свідомості суспільства. Це є невід'ємною

складовою стратегій сталого розвитку на національному та глобальному рівнях.

У контексті глобальних викликів сучасності, зокрема зміни клімату, виснаження природних ресурсів та соціально-економічної нерівності, концепції «зеленої» економіки та сталого розвитку набувають дедалі більшої актуальності. Ці підходи пропонують альтернативні моделі економічного зростання, які враховують екологічні та соціальні аспекти. Однак, незважаючи на їхню популярність у науковому та політичному дискурсі, існує потреба у глибшому розумінні відмінностей та взаємозв'язків між цими концепціями. Зокрема, важливо проаналізувати їхні теоретичні засади, методологічні підходи та практичні імплікації. Порівняльний аналіз «зеленої» економіки та сталого розвитку може надати цінні данні для формування ефективних стратегій подолання глобальних проблем та забезпечення довгострокового балансу між економічним прогресом, соціальним благополуччям та екологічною стійкістю. Це дослідження спрямоване на виявлення ключових аспектів обох концепцій, їхніх спільних рис та відмінностей, а також потенційних синергій у контексті сучасних викликів сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика статті є доволі актуальною і багато авторів досліджували цю тему. Так дослідження

О. Бакуліна В. Тернопільська [1] зосереджене на «зеленій» економіці та її ролі у сталому розвитку, включаючи принципи і умови, що сприяють її реалізації. Ю. Боровик [2] аналізували сутність «зеленої» економіки, її принципів і перспектив для України, з акцентом на те, як ці концепції можуть бути впроваджені в українських умовах.

Г. Буканов [3] досліджував концепцію сталого розвитку як основи для формування державної екологічної політики на національному та регіональному рівнях. Л. Горбач О. Рубан Я. Гуменюк [4] досліджували взаємозв'язок між «зеленою» економікою та сталим виробництвом в умовах глобалізації. Н. Красностанова Т. Якименко [5] — вивчали вплив цифровізації на сталий розвиток організації, що включає новітні технології і їхній вплив на управління і розвиток.

В. Когут, Х. Гуменюк, В. Грубінко [6] аналізували сталий розвиток в контексті військової агресії Росії проти України, розгляд викликів і можливостей для сталого розвитку в умовах конфлікту. О. Панухник О. Курах [7] досліджували можливість імплементації міжнародних знань і досвіду для сталого розвитку «розумних» міст і територіальних громад в Україні.

В. Савчук, М. Блінова, В. Єгоров [8] досліджували трансформації уявлень про сталий розвиток в урбанізованому середовищі в Україні, зокрема у контексті міст і мегаполісів. С. Страпчук [9] аналізував концептуальні підходи до визначення поняття «сталий розвиток», включаючи теоретичні основи та різні інтерпретації цього терміна. Л. Шаульська П. Перрера Т. Кобелева [10] аналізували вплив підприємницьких ризиків на сталий розвиток підприємств, розгляд проблем і можливостей для зменшення ризиків і забезпечення стабільного розвитку.

Мета статті — систематизації відмінностей та подібних рис концепції «зелена» економіка та концепції сталий розвиток.

Виклад основного матеріалу. Екологічні проблеми планети Земля набувають дедалі більшої актуальності у контексті глобальних викликів сучасності. Антропогенний вплив на біосферу досяг безпрецедентних масштабів, що призводить до порушення екологічної рівноваги та загрожує сталому розвитку людства.

Одним з найгостріших питань є зміна клімату, спричинена підвищенням концентрації парникових газів в атмосфері. Це явище призводить до глобального потепління, що супроводжується екстремальними погодними явищами, підвищенням рівня світового океану та порушенням природних екосистем.

Забруднення навколишнього середовища залишається критичною проблемою. Промислові викиди, сільськогосподарська діяльність та урбанізація призводять до деградації ґрунтів, забруднення водою та атмосферного повітря. Особливу загрозу становить пластикове забруднення океанів, що негативно впливає на морські екосистеми та біорізноманіття [4; 8].

Втрата біорізноманіття є ще однією нагальною проблемою. Знищення природних місць існування, надмірна експлуатація ресурсів та зміна клімату призводять до вимирання видів та порушення екологічних зв'язків у біосфері.

Виснаження природних ресурсів, зокрема невідновлюваних джерел енергії та прісної води, становить серйозну загрозу для майбутнього економічного розвитку та якості життя людства.

Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, що включає розробку та впровадження ефективних природоохоронних заходів, розвиток «зелених» технологій, підвищення екологічної свідомості суспільства та міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля.

Таким чином, подолання глобальних екологічних викликів є ключовим завданням для забезпечення сталого розвитку та збереження планети для майбутніх поколінь.

Ефективне природокористування відіграє ключову роль у забезпеченні сталого економічного розвитку в сучасних умовах. Раціональне використання природних ресурсів та мінімізація негативного впливу на довкілля є необхідними передумовами для довгострокового економічного зростання та підвищення якості життя населення.

У контексті глобальних екологічних викликів, таких як зміна клімату та виснаження невідновлюваних ресурсів, впровадження принципів ефективного природокористування набуває особливої актуальності. Це передбачає оптимізацію споживання ресурсів, впровадження ресурсозберігаючих технологій, розвиток циркулярної економіки та перехід до відновлюваних джерел енергії [1; 6–9].

Ефективне природокористування сприяє підвищенню конкурентоспроможності економіки шляхом зниження використання ресурсів у виробництві та зменшення екологічних ризиків. Це також стимулює інновації та розвиток «зелених» технологій, створюючи нові можливості для економічного зростання.

Важливим аспектом є інтеграція екологічних факторів у процес прийняття економічних рішень на всіх рівнях. Це включає впровадження механізмів економічної оцінки природних ресурсів та системних послуг, а також розвиток систем екологічного менеджменту в бізнесі.

Таким чином, ефективне природокористування є не лише екологічним імперативом, але й важливим фактором економічного розвитку, що забезпечує баланс між економічними потребами та екологічною стійкістю.

Сталий розвиток є критично важливим для забезпечення збалансованого прогресу людства без шкоди для навколишнього середовища та суспільства. Основна мета сталого розвитку полягає в задоволенні потреб сучасного покоління без компрометації можливостей майбутніх поколінь. Цей підхід передбачає інтеграцію економічних, екологічних

та соціальних аспектів у процесі планування та управління. Розробка ефективних стратегій для зменшення викидів парникових газів, раціональне використання природних ресурсів та сприяння соціальній справедливості є основними компонентами сталого розвитку [3; 8].

Важливість цього підходу підтверджується глобальними ініціативами, такими як Цілі сталого розвитку ООН, які спрямовані на усунення бідності, покращення якості життя та забезпечення екологічної стійкості. Таким чином, сталий розвиток забезпечує довгострокову стабільність і процвітання на планетарному рівні, що є необхідним для забезпечення гармонійного існування людства та навколишнього середовища.

Концепція «зеленої» економіки є інноваційним підходом до економічного розвитку, який набув значної актуальності в контексті глобальних екологічних викликів.

Ця парадигма ґрунтується на ідеї гармонізації економічного зростання з екологічною стійкістю, з метою мінімізувати негативний вплив людської діяльності на довкілля.

У рамках «зеленої» економіки особлива увага приділяється ефективному використанню природних ресурсів, зниженню викидів парникових газів та забруднюючих речовин, а також збереженню біорізноманіття. Ключовими елементами цієї концепції є впровадження відновлюваних джерел енергії, розвиток екологічно чистих технологій та стимулювання «зелених» інновацій.

Перехід до «зеленої» економіки передбачає структурні зміни в різних секторах, включаючи енергетику, промисловість, транспорт та сільське господарство. Це вимагає значних інвестицій у розробку та впровадження екологічно безпечних технологій, а також зміни в моделях виробництва та споживання.

Важливим аспектом «зеленої» економіки є концепція циркулярності, яка передбачає мінімізацію відходів та максимальне повторне використання ресурсів. Це сприяє не лише зменшенню екологічного навантаження, але й створенню нових економічних можливостей.

Реалізація принципів «зеленої» економіки вимагає комплексного підходу, що включає розробку відповідної нормативно-правової бази, впровадження економічних стимулів та підвищення екологічної свідомості суспільства. Міжнародне співробітництво відіграє ключову роль у просуванні цієї концепції на глобальному рівні.

Попри потенційні виклики, пов'язані з трансформацією економічних систем, «зелена» економіка розглядається як перспективний шлях до досягнення сталого розвитку та забезпечення довгострокового економічного процвітання в гармонії з природою [1–2; 4].

В той же час концепція сталого розвитку є фундаментальною парадигмою сучасного глобального

дискурсу щодо майбутнього людства та планети. Вона виникла як відповідь на зростаючі екологічні, соціальні та економічні виклики, з якими стикається світова спільнота. Ця концепція прагне збалансувати економічне зростання, соціальний прогрес та екологічну відповідальність для забезпечення довгострокового благополуччя нинішніх і майбутніх поколінь.

У контексті сталого розвитку, економічне зростання розглядається не як самоціль, а як засіб для підвищення якості життя людей без виснаження природних ресурсів та деградації навколишнього середовища. Це передбачає перехід до більш ефективних та екологічно чистих технологій виробництва, раціональне використання ресурсів та розвиток «зеленої» економіки. Соціальний аспект сталого розвитку фокусується на забезпеченні рівних можливостей, соціальної справедливості та інклюзивності. Це включає боротьбу з бідністю, покращення доступу до освіти та охорони здоров'я, забезпечення гендерної рівності та створення гідних умов праці.

Екологічний вимір концепції наголошує на необхідності збереження природних екосистем, біорізноманіття та кліматичної стабільності. Це передбачає зменшення викидів парникових газів, збереження лісів та океанів, а також перехід до відновлюваних джерел енергії. Реалізація принципів сталого розвитку вимагає комплексного та міждисциплінарного підходу, що охоплює різні сфери політики, економіки та суспільного життя. Важливу роль у цьому процесі відіграють міжнародні організації, національні уряди, бізнес-структури та громадянське суспільство.

Концепція сталого розвитку знайшла своє відображення в Цілях сталого розвитку ООН, прийнятих у 2015 році, які встановлюють глобальні пріоритети та цілі до 2030 року включно. Ці цілі охоплюють широкий спектр питань, від подолання бідності та голоду до боротьби зі зміною клімату та збереження екосистем.

Впровадження принципів сталого розвитку стикається з низкою викликів, включаючи конфлікти між короткостроковими економічними інтересами та довгостроковими екологічними цілями, нерівномірний розподіл ресурсів та технологій між країнами, а також необхідність зміни усталених моделей виробництва та споживання. Незважаючи на ці виклики, концепція сталого розвитку залишається ключовим орієнтиром для глобальної спільноти у прагненні створити більш справедливе, процвітаюче та екологічно стійке майбутнє для всіх [3; 5–7; 9–10].

Відповідно до дослідницької проблематики даної наукової статті існує необхідність порівняльного аналізу відмінних та подібних рис концепцій «зелена економіка» та сталий розвиток, для чого скористуємося нижченаведеною таблицею 1.

Концепції «зеленої економіки» та сталого розвитку є ключовими парадигмами сучасного

Таблиця 1

Відмінні та подібні риси концепцій «зелена економіка» та сталий розвиток

Відмінності	Подібності
1. Фокус: «Зелена» економіка зосереджена переважно на екологічних аспектах, тоді як сталий розвиток охоплює також соціальні та економічні аспекти.	1. Екологічна відповідальність: Обидві концепції наголошують на важливості збереження навколишнього середовища.
2. Масштаб: «Зелена» економіка є більш вузькою концепцією, що стосується економічної діяльності, тоді як сталий розвиток є більш широкою, всеохоплюючою концепцією.	2. Довгострокова перспектива: Обидві концепції орієнтовані на довгострокове благополуччя планети та людства.
3. Походження: «Зелена» економіка виникла як відповідь на екологічні кризи, тоді як сталий розвиток з'явився як комплексна відповідь на глобальні виклики.	3. Інновації: Обидві концепції заохочують розвиток та впровадження нових технологій та підходів.
4. Метрики: «Зелена» економіка часто вимірюється конкретними екологічними показниками, тоді як сталий розвиток використовує більш комплексні індикатори.	4. Ресурсоефективність: Обидві концепції наголошують на важливості ефективного використання природних ресурсів.
5. Політичний контекст: «Зелена» економіка часто розглядається в контексті економічної політики, тоді як сталий розвиток є ширшою політичною концепцією.	5. Міжнародне співробітництво: Обидві концепції визнають необхідність глобальної співпраці для досягнення цілей.
6. Часові рамки: «Зелена» економіка часто розглядається як більш негайна відповідь на екологічні проблеми, тоді як сталий розвиток має довшу перспективу.	6. Зміна моделей виробництва та споживання: Обидві концепції закликають до трансформації економічних систем.
7. Акценти: «Зелена» економіка робить акцент на «озелененні» існуючих галузей, тоді як сталий розвиток може передбачати більш радикальні зміни в соціально-економічних структурах.	7. Покращення якості життя: Обидві концепції мають на меті поліпшення умов життя людей без шкоди для планети.

Джерело: побудовано автором за [1–10]

глобального дискурсу щодо майбутнього людства та планети. Хоча ці концепції мають багато спільного, вони також характеризуються певними відмінностями, що відображають їхні специфічні фокуси та підходи.

Подібності між цими концепціями насамперед полягають у їхній спрямованості на досягнення екологічної стійкості та покращення якості життя людей. Обидві парадигми наголошують на важливості ефективного використання природних ресурсів, зменшення негативного впливу на довкілля та розвитку інноваційних технологій. Вони також визнають необхідність міжнародного співробітництва та трансформації існуючих моделей виробництва і споживання.

Водночас, «зелена економіка» та сталий розвиток мають низку відмінних рис. «Зелена економіка» зосереджується переважно на екологічних аспектах економічної діяльності, прагнучи «озеленити» існуючі галузі та створити нові, екологічно орієнтовані сектори. Вона часто розглядається як більш вузька концепція, що фокусується на конкретних економічних та екологічних показниках.

Натомість, концепція сталого розвитку є більш всеохоплюючою, інтегруючи екологічні, соціальні та економічні аспекти. Вона прагне досягти балансу між економічним зростанням, соціальною справедливістю та екологічною відповідальністю. Сталий розвиток має довшу часову перспективу та може передбачати більш радикальні зміни в соціально-економічних структурах.

З точки зору політичного контексту, «зелена економіка» часто розглядається в рамках економічної політики, тоді як сталий розвиток є ширшою політичною концепцією, що охоплює різні сфери суспільного життя. Це відображається і в метриках, які використовуються для оцінки прогресу: «зелена економіка» часто оперує конкретними екологічними та економічними показниками, тоді як сталий розвиток використовує більш комплексні індикатори.

Важливо зазначити, що незважаючи на ці відмінності, концепції «зеленої економіки» та сталого розвитку не є взаємовиключними. Навпаки, вони часто розглядаються як взаємодоповнюючі підходи.

«Зелена економіка» може розглядатися як один з інструментів досягнення цілей сталого розвитку, особливо в контексті екологічної стійкості та економічного зростання.

Отже, хоча «зелена економіка» та сталий розвиток мають свої особливості, вони обидві відіграють важливу роль у формуванні сучасного розуміння шляхів досягнення екологічно відповідального та соціально справедливого майбутнього.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Концепції «зеленої» економіки та сталого розвитку, хоча й мають відмінні фокуси та масштаби, відіграють ключову роль у формуванні сучасного підходу до глобальних екологічних та соціально-економічних викликів.

«Зелена» економіка, з її акцентом на екологізації економічної діяльності, може розглядатися як важливий інструмент у ширшій парадигмі сталого

розвитку. Остання, у свою чергу, пропонує більш комплексний підхід, інтегруючи екологічні, соціальні та економічні аспекти. Обидві концепції поділяють спільні цілі щодо ефективності, інновацій та покращення якості життя.

Їхня взаємоповнюваність створює потужну основу для формування політик та стратегій, спрямованих на досягнення довгострокового балансу між економічним зростанням, соціальним прогресом та екологічною стійкістю. Ця синергія є критично важливою для адресації складних глобальних проблем та забезпечення сталого майбутнього для наступних поколінь.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з розширенням аналізу національних і регіональних стратегій переходу до зеленої економіки, дослідженням впливу конкретних економічних політик на досягнення цілей сталого розвитку, а також вивченням взаємозв'язків між зеленою економікою і соціальною справедливістю. Особливу увагу слід приділити оцінці ефективності зеленої економіки в контексті глобальних економічних викликів, таких як зміна клімату та зростання нерівності, а також дослідженню нових інструментів фінансування сталого розвитку.

Література

1. Бакуліна О., Тернопільська В. «Зелена» економіка як умова сталого розвитку. *Herald of Kyiv Institute of Business and Technology*. 2021. № 48(2). С. 39–44.
2. Боровик Ю. Т. «Зелена економіка»: сутність, принципи, перспективи для України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. № 69. С. 75–83.
3. Буканов Г. М. Концепція сталого розвитку як основа формування державної екологічної політики на державному та регіональному рівнях. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. № 31(70). С. 71–76.
4. Горбач Л., Рубан О., Гуменюк Я. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. С. 1–12.
5. Красностанова Н., Якименко Т. Вплив цифровізації на сталий розвиток організації. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. С. 1–12.
6. Когут В. І., Гуменюк Х. Б., Грубінко В. В. Сталий розвиток крізь призму військової агресії Росії проти України. *Scientific Issue Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology*. 2023. № 83(3–4). С. 108–117.
7. Панухник О., Курах О. Можливості імплементації міжнародних передових знань та досвіду у сталий розвиток «розумних» міст і територіальних громад України. *Електронне наукове фахове видання «Соціально-економічні проблеми і держава»*. 2023. № 2 (29). С. 111–118.
8. Савчук В. В., Блінова М. Ю., Єгоров В. О. Трансформація уявлень про сталий розвиток урбанізованого середовища в Україні. *Науковий вісник будівництва*. 2021. № 106(4). С. 5–19.
9. Страпчук С. І. Концептуальні підходи до визначення поняття «сталий розвиток». *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2020. № 2. С. 325–339.
10. Шаульська Л., Перерва П., Кобелева Т. Дослідження впливу підприємницьких ризиків на сталий розвиток підприємства. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2023. № 3 (181). С. 14–23.

References

1. Bakulina, O., & Ternopilka, V. (2021). Zelena ekonomika yak umova staloho rozvytku [“Green” Economy as a Condition for Sustainable Development]. *Herald of Kyiv Institute of Business and Technology*, 48(2), 39–44 [in Ukrainian].
2. Borovyk, Yu. T. (2020). Zelena ekonomika: sutnist, pryntsypy, perspektyvy dlia Ukrainy [“Green Economy”: Essence, Principles, Prospects for Ukraine]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, 69, 75–83 [in Ukrainian].
3. Bukanov, H. M. (2020). Kontseptsiiia staloho rozvytku yak osnova formuvannia derzhavnoi ekolohichnoi polityky na derzhavnomu ta rehionalnomu rivniakh [The concept of sustainable development as a basis for the formation of state environmental policy]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*, 31(70), 71–76 [in Ukrainian].
4. Horbach, L., Ruban, O., & Humeniuk, Ya. (2024). Zelena ekonomika ta stale vyrobnytstvo v umovakh hlobalizatsii [Green Economy and Sustainable Production in the Context of Globalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 59, 1–12 [in Ukrainian].
5. Krasnostanova, N., & Yakymenko, T. (2023). Vplyv tsyfrovizatsii na stalyi rozvytok orhanizatsii [Influence of digitalization on sustainable development of the organization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 48, 1–12 [in Ukrainian].
6. Kohut, V. I., Humeniuk, Kh. B., & Hrubinko, V. V. (2023). Stalyi rozvytok kriz pryzmu viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy [Sustainable development through the prism of Russia’s military aggression against Ukraine]. *Scientific Issue Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Biology*, 83(3–4), 108–117 [in Ukrainian].
7. Panukhnyk, O., & Kurakh, O. (2023). Mozhlyvosti implementatsii mizhnarodnykh peredovykh znan ta dosvidu u stalyi rozvytok “rozumnykh” mist i terytorialnykh hromad Ukrainy [Opportunities for the implementation of international

advanced knowledge and experience in the sustainable development of “smart” cities and territorial communities of Ukraine]. *Elektronne naukove fakhove vydannia “Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava”*, 2(29), 111–118 [in Ukrainian].

8. Savchuk, V.V., Blinova, M. Yu., & Yehorov, V.O. (2021). Transformatsiia uiaвлен pro stalyi rozvytok urbanizovanoho seredovyscha v Ukraini [Transformation of ideas about sustainable development of urbanized environment in Ukraine]. *Naukovyi visnyk budivnytstva*, 106(4), 5–19 [in Ukrainian].

9. Strapchuk, S.I. (2020). Kontseptualni pidkhody do vyznachennia poniattia “stalyi rozvytok” [Conceptual Approaches to the Definition of the Concept of “Sustainable Development”]. *Visnyk KhNA U.Seriia: Ekonomichni nauky*, 2, 325–339 [in Ukrainian].

10. Shaulska, L., Pererva, P., & Kobieliava, T. (2023). Doslidzhennia vplyvu pidpriemnytskykh ryzykiv na stalyi rozvytok pidpriemstva [Researching the impact of entrepreneurial risks on sustainable development of the enterprise]. *Zahalnodержавnyi naukovo-vyrobnychiy ta informatsiinyi zhurnal “Enerhozberezhennia. Enerhetyka. Enerhoaudyt”*, 3(181), 14–23 [in Ukrainian].